

ծով կուլտուրական խոշոր դեր է կատարել: Երգչի դրական յատկանշանքից մէկը, որ արժէքաւորում է նրա դրական գիմաղկոծը, հէնց դրանում է, որ այն չըջանում, երբ մեզանում գեռ դարարան էր իշխում, նա իր երգերը յօրինել է աշխարհի, ժողովրդական լեզուով, երգեր, որոնցից շատերը դրաւում են ձեզ իրենց զեղեցիկ պատկերաւորութեամբ, զգացմունքի անկեղծութեամբ, եւ լեզուական ինքնատուրութեամբ: Այդ երգերից մի քանիսը յիշեցնում են ձեզ տաղանդաւոր քնարերգակ Սայեաթ-Նովայի աշուղական արեւտը:

Մի այլ ուշադրաւ երեւոյթ, որ նոյնպէս ընդգծում է Յարթուն օղու հասարակական պայծառ գործունէութիւնը, դա այն է, որ նա, տաղանդաւոր քնարերգակ Սայեաթ-Նովայի նման, երգեր է յօրինել երեք տարբեր լեզուներով — հայերէն պարսկերէն եւ իրաներէն:

Աշուղի կուլտուրական դերը պարզելիս Պ. Երեմանը նշել է նաեւ մի այլ կարեւոր երեւոյթ: Նա մէկն է այն լուսավոր աշուղներէ, որ իր սաղով ու երգերով, փայլ է տւել ո՛չ միայն հայ զիւղացիներին հարսնիքներին, խնջոյքներին ու հանգչանքներին, այլեւ աշուղական չօնգուրն ու տաղերը հնչեցրել է նաեւ նահապետական կեանքով ապրող վրանարնակ թափառական դաշղէի խաշնաւումը: Եւ լուսավորութեան դաշղէի խաշնաւումը է նրանց մտաւոր զարգացմանը:

Յարգելի բանասէրի վկայութեամբ՝ աշուղի կուլտուրական դերն ընծայում են նաեւ նրա յօրինած աշուղական եղանակները, որոնք կրում են իրանական եւ թրքական հին երաժշտութեան ազդեցութիւնը:

Գրքում յաճող կերպով նկարագրւած են նաեւ աշուղ Յարթուն օղու կեանքի զլիաւոր գէպերը, նրա դրական գործունէութեան հիմնական կէտերը, լուսարարւած են նաեւ նրա ստրած միջավայրի եւ հասարակական երեւոյթների էական դերը: Աստուծոյ ունի մի յատկանշական կողմ, որ ա՛յնքան անհրաժեշտ է բանասիրական գրականութեան համար: Դա զբի գիտական կառուցումն է: Այդ բնորոշ յատկութիւնը խորապէս զնահատելի է ո՛չ միայն իրեն՝ Պ. Երեմանի ուսումնասիրութեան, այլ առհասարակ բանասիրական գրականութեան համար:

Գրքի ուսումնասիրութեան արժէքաւոր մասը կազմում են նաեւ բանասիրական ճշտումները, որոնք վերաբերում են Պրօֆ. Ռուբէն Արբաշանի «Սայեաթ Նովայի տաղերը» խորագրով զբեմնադրւած անճիշտ տեղեկութիւններին եւ արեւստի վաստակաւոր գործիչ՝ Գարեգին Լեւոնեանի «Աշուղները եւ նրանց արեւտը» զբեմնադրւած սխալներին:

Արձանագրւած բոլոր երեւոյթներն էլ ընդգծում են, որ «Աշուղ Յարթուն օղի» խորագրով գրքը հայ աշուղական գրականութեան նւիրւած լուսավորչական ուսումնասիրութիւններից մէկն է, որ տես-

նում էք վաստակաւոր գրական մշակ՝ Պ. Արամ Երեմանի բանասիրական հմտութիւնն ու կարողութիւնը:

ՎԱՐԳԱՆ ՄԻՆԱՍԵԱՆ

Դոկտ. ԱՐՏԱՇԷՍ ԱՅԵՂԵԱՆԻ երկու նոր հրատարակութիւնները:

1. — Դոկտ. Արտ. Արեղեանի վերջերս նոր երկ մ'ալ հրատարակած է գերմաներէն լեզուով. «Geschichte Armeniens. Ein Abriss...» Շտուտգարտ, 1948-ին

Հայ Ազգի Պատմութեան համառոտ ուրուագիծ մ'է, ամփոփուած 60 էջի մէջ: Գրքին երեք մասերուն մէջ, հակիրճ, զիտական ու ճշգրիտ տուեալներու համաձայն՝ նախ կը խօսի Հայ ժողովուրդի եւ Հայաստանի մասին (էջ 1-15) տեղագրական, ազգագրական եւ ցեղաբանական բազմաթիւ տեղեկութիւններով. երկրորդ մասին մէջ (էջ 16-39) Հայաստանի քաղաքական պատմութեան պատկերը կը ներկայացնէ, դարաշրջաններու, տիրապետութիւններու որոշ բաժանումներով եւ քննական յատկութեամբ. հուսկ երրորդ մասին մէջ (էջ 40-60) Հայ մշակութային կեանքը կը պատկերացնէ Ուրարտական շրջաններէն սկսելով մինչեւ մեր օրերը:

Գրքից կը հետաքրքրական ու օգտաւոր է մասնաւորապէս օտարներու համար, որոնք կը բաղձան հայ ազգի մասին լուրջ եւ որոշ գաղափար մը կազմել, անոր քաղաքական, մշակութային, գրական-գեղարուեստական դարաւոր կեանքին նկատմամբ. որքան համառոտ, այնքան ալ սակայն լի է կարեւորագոյն ծանօթութիւններով ու այս տեսակէտով Դոկտ. Արեղեանի կատարած նպատակը մեծապէս զնահատելի է. տեղեկութիւն մ'է հասարակը հայաստանի մասին:

Վերջին մասերուն մէջ սակայն, ուր կը խօսուի գրական վերածնունդի մասին, լուսավորչական պիտի ըլլար, մեր կարծիքով, պատմագրի ճշգրտութեան համար, մի քանի խօսքով նկատել 1700-էն վերջ ծայր տուած գրական հոսանքը Արեւմտեան Հայութեան մէջ, չբաւականանալով լիկ ազգագրական առաջնութեան վրայ:

2. — Դոկտ. Նոր լոյս տեսած է նաեւ միեւնոյն հեղինակին «Հայաստան քարտէս»-ին հինգերորդ եւ վերաւերջին տպագրութիւնը:

Հրատարակութիւնը երեք տեսակ է.

ա. Գաղաքական — պատմական քարտէս Հին Հայաստանի. հինգ զոյնով, սահմաններու որոշ բաժանումներով, յաւելումական կից քարտէսիկներով եւ վիճակագրական տուեալներով:

Մեծութիւն 84×120 սմ. աստճ. 1.000.000.

բ. Բնագրական քարտէս՝ եռագոյն:

գ. Ջրագրական քարտէս՝ երկու զոյնով:

Տպագրական լաւ պայմաններով, խնամուած աշխատակցութիւն մ'է, արդի եւ պատմական անուններով, ճշգրտութեան լաւագոյն հանգամանքներով:

Կարգիւնական շրջանակներու համար կարեւորագոյն գործն է, զոր Յրգ. Հեղինակը կը կատարէ եւ կը մտղմեղք լիով յաջողութիւն իր ազգոյն ձեռնարկին:

Հ. Ն. Տ

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱՆ

ԱՐՏԱՆԱԶԻ ԱՐԲ. ՍԻՒՐՄԵԵԱՆ

ՄԱՅՐ ՑՈՒՑԱԿ

Հայերէն ձեռագրաց Երուսաղէմի

Սրբոց Յակոբեանց վանքին

ԳԻՆ՝ 10 ՏՈՒԱՐ

ՎԱՆԱՏՈՒՐ

ԽԵՂՃ ՄԱՐԴԿՈՒԹԻՒՆ

(բանաստեղծութիւններ)

ԳԻՆ՝ 350 ԼԻՐ.

Ի ՄՕՏՈՑ ԼՈՅՍ ԿԸ ՏԵՍՆԵՆ

Հ. ԿԻՒՐԵՂ ՔԻՊԱՐԵԱՆ

ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ

ՀԻՆ ՀԱՅ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ

Հ. ՄԵՍՐՈՊ ՃԱՆԱՇԵԱՆ

ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ

ԱՐԴԻ ՀԱՅ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ

«ԲԱԶՄԱՎԷՊ»-Ի ԵՒ «ԳԵՂՈՒՆԻ»-Ի

ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉՆԵՐԸ

ԱՄԵՐԻԿԱ. Պր. Ենովք Լաշինեան, 268 Northampton St. Boston 18, Mass.

ԼՈՆՏՐԱ. Պր. Արշակ Սաֆրաստեան, 18 Eton Villas, London N. W. 3.

ՓԱՐԻԶ. Պր. Բարդէն Պոտոսեան, 22 Rue Stendhal, Paris (20).

Կամ ՍԵՐԻ Մուրատեան վարժարան, 26 Rue Troyon, Sèvres (S. et O.)

ՄԱՐՍԻԼԻԱ. Պր. Յովսէփ Ուլուհոճեան, 31, Rue St. Basile, Marseille (France).

ՊԵԼՃԻՔԱ. Պր. Ժան Փիլիպպոսեան rue d'Oultremont 61, Bruxelles. IV.

Գրամական առաքումները կատարել C. C. P. 197185.

ԳԱՀԻՐԷ. Պր. Յ. Գումրուեան C/o Drog. Impériale 6, Av. Fouad Ier.

ԱՂԵՔՍԱՆԴՐՈՒ. Շիւքր Միթարեան վարժարան, 18 Rue Station Shutz, Alexandrie.

ՊՈՒԼԵՆՈՍ ԱՅՐԷՍ. Պր. Փանոս Էօրնէքեան, Cnel Niceto Vega 5531.

ՍԻՒՐԻԱ Եւ ԼԻԲԱՆՈՆ. Հ. Եսայի Գուրգեան, Միթ. վարժարան, Հալէպ.

ՄԻԼԱՆ. Օր. Պերճուհի Պողոսեան, Viale Porta Vercellina 1, Milano.

ՊՈԼԻՍ. Հ. Յակոբոս վրդ. Բոսպորեան, Collège mékhitariste, Péra, n. 30.

ԽԱՐԹՈՒՄ. Պր. Յովսէփ Թըքքեան, Poste Restante, Khartoum (Sudan).

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱՆ

ՅԱԿՈԲ ԳՈՒԹՈՒՄՃԵԱՆ

ՈՍԿԵՂԷՆ ՀՈՒՆՁՔԸ

ԲԱՆԱՏՆԵՂՄՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Վաչան Մալեգեանի Յառաջարանով

Կողք՝ Նկարիչ Արմէն Տարսնի

Շքեղ տպագրութիւն. Գին՝ 50 սէնթ

Գիմել հեղինակին.

3622 Spring Garden

PHILADELPHIA 4, Pa

ՆՈՑՆ ԷՆԴԵՆԱԿԷՆ ԸՆԴ ՄԱՄԼՈՎ

ՀԱՅՐԵՆԱԿԱՆ ՀԱՄԱՆՈՒԱԳ Բ. ՇԱՐԲ

Յառաջարան Արամ Երեմեանի:

ԱՐԻՒՆՈՑ ԱՆԱՊԱՏ (Ընդարձակ վէպ)

Յառաջարան Փրոֆ. Գէորգ Սարաֆեանի:

